

Protokoll fört vid enskild föredragning

Social- och miljöavdelningen

Miljöbyrån, S4

Beslutande

Vicelanråd

Camilla Gunell

Föredragande

Naturvårdsintendent

Maija Häggblom

Justerat

Omedelbart

.....
Ärende/Dnr/Exp.

.....
Beslut

Nr 6

Åtgärder för att minimera skador på jordbruksgrödor

orsakade av fåglar

ÅLR 2016/7513

11 S4

Landskapsregeringen beslöt att svara Den gemensamma
Lantbruksnämnden för Norra Åland enligt **bilaga 1 S417E05**.

Den gemensamma lantbruksnämnden för
Norra Åland
Skolvägen 2
22 410 MARIEHAMN

Hänvisning

Er skrivelse inkommen den 7.10.2016

Kontaktperson

Maija Häggblom/Hanna Kondelin

Ärende

**ÅTGÄRDER FÖR ATT MINIMERA SKADOR PÅ
JORDBRUKSGRÖDOR ORSAKADE AV FÅGLAR**

Landskapsregeringen konstaterar att framförallt tranor men även vitkindade gäss och svanar har ökat i landskapet under de senare åren. Under vissa perioder av året kan hundratals av dessa fåglar rasta och göra födosök på vissa områden. Då uppstår skador i form av uppäten och nedtrampad gröda samt andra problem som kvalitetssänkning av det som kan bärgas. Vad gäller bedömningen av skyddsstatusen för trana, svan och vitkindad gås i landskapet kan konstateras att de alla omfattas av Bilaga 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG om bevarande av vilda fåglar vilket handlar om strängt skydd. Undantag i enlighet artikel 9 i nämnda direktiv kan enbart beviljas, om inget annat alternativ finns, även för att förhindra allvarlig skada på gröda. Alla undantag ska rapporteras till kommissionen. Den nationella lagstiftningen som skulle tillåta ett sådant undantag måste vara tydlig, likaså måste hänsyn tas till flera kriterier som tydligt visar att inget annat är möjligt. Således behöver det finnas tydliga skäl som visar på att skadorna är allvarliga och att de inte kan stävjas på något annat sätt.

Om skada har uppstått och det är ställt utom tvivel att den har förorsakats av en art enligt ovan, kan ersättning utbetalas så långt budgeterade medel tillåter. Dagens budgetmedel för ändamålet är dock ytterst begränsade.

I miljöbyråns budget finns redan idag ett utgiftsmoment med rubriceringen ”Bidrag för ersättande av skador förorsakade av sällsynta och särskilt skyddsvärda arter av djur”.

Bidraget används då odlade grödor eller tamdjur angripits av djur som hör till ovanstående kategorier, då begreppet ”sällsynt” i viss mån kan uppfattas som likvärdigt med ”fridlyst”.

Även arter som normalt inte finns i landskapet men som spontant vandrar in berörs av detta regelverk, eftersom alla djurarter som inte omfattas av jakttid eller på annat sätt upptas i jaktlagen är fridlysta i landskapet.

Något fastställt regelverk för utbetalande av dessa ersättningar finns inte i landskapet i dagsläget, förutom den korta skrivningen i budgetmomentet: ”Ersättning ges i de fall förebyggande åtgärder vidtagits utan framgång”. Därför har ärenden som inkommit hittills bedömts från fall till fall och en viss praxis har med tiden uppstått.

Hittills har inga ersättningar betalats ut för förstörda grödor utan de ersättningar som har utgått har härrört sig om skador förorsakade av stora rovdjur.

Enligt Europeiska unionens riktlinjer för statligt stöd inom jord- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden 2014-2021 (2014/C204/01) kapitel 1.2 om risk- och krishantering kan stöd för att kompensera för skador orsakade av skyddade djur anses förenligt med den inre marknaden enligt artikel 107.3 c i fördraget om det uppfyller de gemensamma bedömningsprinciperna i riktlinjerna samt följande villkor till företag som är verksamma inom primär jordbruksproduktion. Bidrag ska främst beviljas för rimliga förebyggande åtgärder som står i proportion till risken för skada orsakad av skyddade djur i det berörda området. Annars måste det gå att bevisa att det är omöjligt att förebygga för att stödet ska betraktas förenligt med den inre marknaden. Ett direkt orsakssamband mellan de skador som har uppstått och det skyddade djurets beteende måste fastställas av landskapet.

De stödberättigande kostnaderna är kostnaderna för den skada som uppstått som en direkt följd av den händelse som orsakade skadan, såsom denna bedömts antingen av en offentlig myndighet, av en oberoende expert som är erkänd av den beviljande myndigheten eller av ett försäkringsföretag.

Skadan kan omfatta följande:

Skador på förstörda växter: de stödberättigande kostnaderna baseras på marknadsvärdet eller de växter som förstörts av de skyddade djuren, men kostnader som odlaren skulle ha haft oavsett om skadan inträffade eller inte ska avdras.

Investeringar i samband med åtgärder för att förhindra skada orsakad av skyddade djur får ges stöd enligt villkoren i del II avsnitt 1.1.1.1 i riktlinjerna om investeringsstöd i jordbruksföretag.

Kompensation får beviljas upp till 100 % av de stödberättigande kostnaderna. Kompensation för indirekta kostnader måste vara proportionerlig i förhållande till de direkta kostnaderna och får inte överstiga 80 % av de totala indirekta stödberättigande kostnaderna.

Stödet och varje annan ersättning som stödmottagaren erhållit för att kompensera för förlusterna, inbegripet betalningar enligt andra nationella åtgärder eller unionsåtgärder eller från försäkringar för den skada för vilken stöd ges, måste begränsas till 100 % av de direkta stödberättigande kostnaderna och 80 % av de indirekta stödberättigande kostnaderna.

Bevisbördan ligger i första hand hos sökande, men hjälp ska kunna erhållas av en oberoende, för ändamålet utbildad, person.

Landskapsregeringen är medveten om att skador förorsakade av vilda fåglar hanteras på olika sätt i närområdet. Åtgärder som används är skyddsområden på ställen där det är naturligt för stora flockar av olika arter att söka föda och rasta, stöd inom ramarna för landsbygdsutvecklingsprogrammet för odling av lämpliga grödor med tanke på vissa arter inom vissa områden samt i vissa strikta undantagsfall en strikt reglerad skydds jakt.

De mest utsatta områdena i landskapet behöver utredas. En arbetsgrupp tillsätts för att skapa ett fungerande system för hanteringen av skador på jordbruksgrödor förorsakade av fåglar och för att utarbeta för ändamålet nödvändiga regelverk och finansieringsmodeller.

Vicelantråd

Camilla Gunell

Naturvårdsintendent

Maija Häggblom

FÖR KÄNNEDOM

Skogsbruksbyrån, Härst.
Jordbruksbyrån, Härst